

Hús-vér templom

Lekció: Zsolt 84 / Textus: Róm 12,1-2

2017. szeptember 3.

Bevezetés: egy reformáció nélküli világ víziója

Meghívlak benneteket egy képzeletbeli utazásra. Képzeljétek el, hogy egy párhuzamos univerzumban, ami megtévesztésig hasonlít a miénkhez, szintén élt egyszer egy Luther Márton. Ő is szerzetes volt, ugyanabban a történelmi és lelki helyzetben ugyanazokkal a kérdésekkel találta magát szemben, mint a mi Luther Mártonunk – de ő nem ment végig ugyanazon a folyamaton. Nem élte meg tehát, nem fedezte fel azt, hogy Isten milyen hatalmas és kegyelmes. Amikor erről hallott, ezt nem engedte magához közel, nem ment át semmiféle nagy belső változáson, hanem megmaradt annak, aki volt: egy jóra való szerzetesnek, aki tanulmányozza az írásokat. Nos, ez a Luther Márton a párhuzamos univerzumban a 16. század elején egyszer olvasott arról, hogy voltak előreformátorok. Emberek, akik korábban nagyon fontos dolgokat vittek véghez. Olvasott Wald Péterről, aki szintén létezett ennek a párhuzamos univerzumnak egy háromszáz évvel korábbi pillanatában, olvasott a Biblia-fordító Wickliff-ről, olvasott Husz Jánosról, aki előtte száz évvel mártírhalált halt az Evangéliumért. Gondolta is a mi képzeletbeli Luther Mártonunk, hogy igen, valami hasonló dolog az, ami most vele majdnem megtörtént – de nem történt meg. Elhatározta viszont, hogy tiszteletteljes megemlékezést szervez ezeknek az előreformátoroknak. Létrehívott egy emlékbizottságot, rendeztek egy nagyszabású, „előreformáció 300, ill. 100” elnevezésű rendezvénysorozatot. Tereket neveztek el: a wittenbergi vártemplom előtti teret elnevezik Wald Péter térnek, szobrokat avattak, hangversenyeket rendeztek korabeli hangszerekkel, mindenféle kulturális alkalmakat és kiállításokat tartottak az előreformáció emlékére - utána pedig minden ment tovább a szokott rendben. Csak az nem történt meg, aminek kellett volna ezzel a mi Lutherünkkel: a reformáció.

Miért mondom ezt el? Azért, mert itt a reformáció 500. évfordulóján pontosan ez fenyeget bennünket. Tiszteletre méltó dolog persze kulturális rendezvényekkel emlékezni a reformáció 500. évfordulójáról, nagy reprezentatív alkalmakon beszélni arról, milyen mértékben változtatta ez meg a társadalmunkat és a kultúránkat. Nagyon szép dolog szobrokat avatni, nagyon érdekes a tereket elnevezni különböző reformátorokról. De gondoljuk csak el, miről szólt a reformáció? Arról, hogy ötszáz évvel ezelőtt élt egy ember, aki egy ponton rádöbbsent az ő teljes elveszettségére: arra, hogy Isten előtt nem állhat meg, még jó cselekedetei által sem, mindenféle közbenjárás és áldozás révén sem, hacsak nem talál egy kegyelmes Istenre. És ez az ember ötszáz évvel ezelőtt megtalálta a kegyelmes Istent a Szentírásban. Megtalálta az Evangélium erejét és valóságát; ez az ő személyes életét először, majd a környezetét is átjárta és átformálta. Mert nem tarthatta meg magának, amit felfedezett. Amikor a birodalmi gyűlés előtt állt és a hatalom számon kérte őt, hogy mit csinál, hogyan forgatja föl egész Európát, akkor azt mondta: „itt állok, mást nem tehetek.” Mert ez az, amit Isten bennem elvégzett, és ezt nem titkolhatom el. Biztos, hogy közben egyes dolgokat elvétett és hibázott, nem volt tökéletes, de Isten ereje, Evangéliuma valóságosan átjárta őt, és ez változást hozott benne - és rajta keresztül az egész világ megváltozott.

Miért mondtam el ezt a fiktív történetet? Azért, mert ezt tartom az egyetlen lehetséges és Istentől való útnak annak, ahogyan a reformációról gondolkodnunk kell. Ha csak a kulturális megemlékezés szintjén maradunk, elveszünk. Elveszettebbek vagyunk, mint Luther volt a maga idejében. Mert Isten ma is ugyanúgy el akar érni minket az Evangéliummal, ahogyan őt elérte.

A reformáció, mint egyéni és közösségi megújulás

Közel tudod magadhoz engedni a gondolatot, hogy ma Isten általunk is reformációt készít? Bátor vagy belegondolni abba, mi történik, ha általunk, bennünk is olyan horderejű változást, megújulást munkál, mint akkor tette? Senkibe nem szeretném ezt belebeszélni. Nem mondom, hogy ha egy nap ötvenszer elkántálsz, hogy reformáció lesz, akkor majd reformáció lesz; vagy mondd el ötvenszer, hogy Isten újítsa meg a környezetet, és akkor megteszi. De azt igenis mondom és hirdetem: ma is

ideje van annak, hogy hittel kérjük Istentől: Uram, hozzál változást, megújulást most is, ma is, bennünk és körülöttünk – mert vitathatatlanul erre van szükségünk.

Ezért foglalkozunk, mint gyülekezeti közösség, a megújulásról, reformációról szóló bibliai történetekkel. A ma felolvasott ige részben az individuális hitünkről szól, személyes megújulásra hív - ugyanakkor itt, a gazdagréti református gyülekezet közösségében érint meg minket. Fontos, hogy a közösségünk otthonná váljon, a gyógyulás helye legyen hívők és nem hívők számára egyaránt. Olyan hely legyen, ahol az emberek megismerik az Evangéliumot, és ezen keresztül engedik, hogy Jézus Krisztus gyógyítsa, vezesse, erősítse őket. A közösség építése, a befele építkezés; és a misszió, a kifelé építkezés, a környezetünkért való élés, az emberek elérése egyformán erős kell, legyen.

Ebben a látásban vagyunk. Ennek a jegyében az év első felében az Apostolok cselekedeteiről szóló sorozatban kerestük azt, mit jelent, amikor Isten Lelke mozdítja, indítja az embert. A nyári táborban az ébredés volt a témánk; azt kerestük, milyen az, amikor Isten átformáló jelenléte valóságosan és erővel átjár egy közösséget, egy társadalmat. Ugyanebben az útban vannak velünk a reformációról, megújulásról szóló igék a mostani sorozatunkban vasárnapról vasárnapra. Hisszük, hogy Isten reformációt, ébredést készít.

Nagyon nagy szükségünk van, mind egyénileg, mind közösségileg a megújulásra, mert az ember újra és újra visszarendeződik ahhoz, amiből jött. Ezt úgy nevezi Tim Keller, hogy „a bűn gravitációja”. Újra és újra visszarendeződünk az Istentől idegen, vele ellenséges állapotba. Elkezdünk a saját igazságunkból élni, magyarázkodni, meggyőzni magunkat, hogy voltaképpen jók vagyunk, legitimizálni a bűneinket, és azt mondani, hogy nem olyan nagy baj, ha Isten nélkül élünk. Ha nem térünk vissza újra és újra Istenhez, ha nem keressük folyamatosan az Ő jelenlétét, akkor a bűn gravitációja észrevétlenül elvon, elvonz bennünket Istentől. Ezért kell az egyéni megújulás, amikor az Evangéliumról, a bűn és a kegyelem valóságáról szóló tanítás átélt tapasztalattá válik számunkra. Közösségi nagy megújulás, ébredés pedig az, amikor az a megújulás egyszerre, egy időben több emberrel történik. Végbe mehet ez látványos módon, amikor Isten egy krízis vagy egy csoda által hirtelen tör be az életünkbe, mutatja meg magát; de végbe mehet az Istennel való kapcsolat úgymond teljesen közönséges eszközei: az imádság, a dicsőítés, a gyülekezeti istentisztelet, a sákramentumokkal való élés, az ige hirdetés révén is, úgy, hogy egyszer csak ezek megtelnek tartalommal, megragadják és megújítják az életünket. Arra várunk, és azt kérjük Istentől, hogy ilyen módokon újítsa meg bennünket és a környezetünket.

Miért legyünk hús-vér templom?

Ebben a gondolkörben van most velünk a textusban felolvasott ige a Rómaiakhoz írt levélből, amivel kapcsolatban kérlek, hogy személyesen engedd magadhoz közel! Ne arra gondolj, hogy aki melletted, előtted ült, vagy sajnos éppen nincs jelen, pedig hallania kellene, meghallja-e. Rólad és rólam van szó, és rólunk, mint közösségről. Vegyük komolyan ennek a súlyát és valóságát! Az apostol is egy felkiáltással kezdi:

„Az Istenre kérlek...”

Ez a felkiáltás különböző módon hathat ránk érzelmileg. Kérdés, hogy a szándék, ami az apostolban munkált, eredeti céljainak megfelelően ér-e célba nálunk, amikor évszázadokkal később, egy másik kultúrában élve olvassuk a levelét. Ez az ige: *„az Isten irgalmára kérlek titeket, szánjátok oda magatokat Istennek élő, kedves és szent áldozatul”* – alapvetően egy bevonó, hívó szó, egy bátorító invitálás. De az a tapasztalatom, hogy a ma emberéhez, különösen a gyakorló keresztényekhez ez többnyire úgy érkezik meg, mint elvárás, kihívás, ami ellenállásba ütközik, ami eltart, eltávolít, elzárkózást, egyfajta nyűgösséget vált ki: megint kér tőlem valamit az ige, megint valamiben jobbnak kell lenni, megint valamit teljesítenem kell. Ha így értjük ezt a szakaszt, és nem állunk teljesen ellene, akkor valamiféle bátortalan elhatározás szokott megszületni bennünk: jó, Uram akkor megpróbálom egy kicsivel jobban vezetni az életemet, egy kicsivel jobban teljesíteni, odafigyelni. Akkor most, legalábbis

egy darabig nem fogom megtenni mindazt, amiről tudom, hogy nem kellene, de azért stikában meg szoktam csinálni. Kicsit jobban fogok engedelmesskedni, kicsivel többet fogok imádkozni, adakozni. Mostantól megpróbálok jobban megfelelni neked, Uram, jó? Beírom ezt a határidőnaplómba, beírom az imanaplómba, megkérek egy testvért, hogy kérjen számon, ha nem felelnék meg. – De ha így érted és ezt váltja ki benned az ige, nem jó úton jársz! Akkor nem értetted meg, hogyan akar ezen keresztül elérni téged Isten az Evangéliummal.

Két dolgot kell megértenünk ahhoz, hogy ne elvárásként, teljesítendő kihívásként, átugrandó lécként álljon előttünk ez az ige. Ne úgy tekintsünk rá, hogy ez egy szint, amire önerőből el kell jutnunk, mint ahogy a mellettünk ülő, irigylésre méltó társaink már bizonyosan eljutottak – miközben ők esetleg mirőlunk gondolják ugyanezt.

1. A hódolat készlet odaszánásra

Értenünk és látnunk kell, hogyan jut el eddig a mondatig az apostol a levél írása során. Nem egy gondolat-bevillanás ez. Nem váratlanul jut eszébe, hogy ezt még nem írta a rómabelieknek, akkor tehát most „az Isten irgalmára kérek, szánjátok oda magatokat!” Hanem benne van egy folyamatban, egy gondolatfűzésben. A megelőző részben, a 9-től a 11. fejezetig Pál Izrael titkáról beszél. Arról, hogy Isten kiválasztja Izraelt, szövetséget köt velük, amit ők nem tudnak megtartani. Isten új szövetséget kínál Jézus Krisztusban. Mi történik a választott néppel? Legalábbis mi történik azokkal a zsidó emberekkel, akik nem hisznek Krisztusban? Őket Isten elvetette? Ezt a kérdést taglalja ott a szelíd és a vad olajfa képében. S amikor Isten kiválasztásának a titkába beletekint, és az ezzel kapcsolatos felismeréseit és dilemmáit a gyülekezet elé tárja, ennek a szakasznak a végén kiált fel: *„Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Mily megfoghatatlanok az Ő ítéletei, és mily kiküszöbölhetetlenek az Ő útjai! Mert ki értette meg az Úr szándékát, vagy ki lett az Ő tanácsadója? Vagy ki előlegezett Neki, hogy vissza kellene fizetnie? Bizony tőle, általa, és érte van minden, övé a dicsőség mindörökké! Amen!”* – S folytatja: *„Az Isten irgalmára kérek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket!”* - Mennyivel másabb ennek a fényében hallani ezt az ígét! Arról van szó tehát, hogy Pál apostol, kutatva Isten igazságát, meglát valamit az Ő hatalmából. Megnyílik a szeme, olyan perspektíva sejlik fel előtte, mint amikor az ember magas hegyre megy, és olyan távlatokat lát meg, amelyekről korábban sejtése sem volt. Ebben az ámulatban, hódolatban, gyönyörködésben születik meg a szívében a hívás, amit a gyülekezetnek ír: adjátok oda magatokat ennek az Istennek! Pálnak ez az Isten előtti hódolata igaz istentisztelet. Nem egy pulpitus mögött álló, összehúzott szemöldökű, szigorú tekintetű férfi felszólítása ez, nem is egy gyenge moralizálás a csúnya és gonosz világgal szemben, hanem az apostol beletekintve Isten hatalmas szeretetébe és kegyelmébe, ebbe kívánja bevonni a rábízott embereket.

Amikor olvasom ezt az ígét, a végén a felsorolást, hogy *„tőle, általa, érte van minden, övé a dicsőség mindörökké, amen!”* - ez olyan számomra, mintha egy dicsőítő ének refrénje. Szeretném hangszerelni ezt a dalt, hallom a szívemben, amint kilassul a vége, kiszélesednek a harmóniák, és a végén felhangzik ez a mondat, az énekben egy átütő erejű záróakkord. Talán volt már részetek ilyen zenei élményben. És talán volt már részetek ilyen istentiszteletben – amikor átélhettetek egy ilyen nagy, kiteljesedő hódolatot Isten előtt! Amikor lecseng a harmónia, az ember nem akar mozdulni, nem akar kilépni, nem akar hazamenni ebből. Itt akar maradni, ebben akar maradni, illetve azt szeretné, hogy ez folytatódjon. Ne legyen vége, visszhangozzon tovább, kapcsolódhasson bele! Ezt a harmóniát megízelve kristálytisztán látjuk, hogy erre van szükségünk. Istennek ebben a jelenlétében az születik meg bennünk, hogy oda akarjuk erre adni magunkat egészen. Azt akarjuk, hogy egy vég nélküli istentisztelet legyen az életünk.

Pál erről beszél, erre hív. Nem kényszer és nem elvárás már. Ezt felismerve az ember rájön arra, hogy az istentisztelet, az Istennel való kapcsolat az a hely, ahol megtalálhatjuk azt, amire mindig vágytunk. Az istentisztelet az a hely, ahol megérthetjük és megélhetjük, hogy Isten maga, és az Ő irántunk való szeretete, elfogadása végtelen és hatalmas. Az istentisztelet az a hely, ahol, mint gyülekezet hódolhatunk Előtte, és ebben a jelenlétben, ebben a szeretetben minden megtörténhet. Feltárhathatjuk magun-

kat Isten előtt, ebben a szeretetben elveszhetünk, ebben a szeretetben megadhatjuk magunkat Istennek. Ebben a szeretetben gyengék lehetünk. Ebben a szeretetben lehetünk azok, akik éppen vagyunk. Az istentiszteleten, ebben a szeretetben igazán otthon lehetünk, és otthon is maradhatunk. Serdülőként volt egy időszak az életemben, amikor nem éreztem jól magam otthon. Lázadtam az otthoni szabályok ellen, amikor csak lehetett, inkább elmentem a barátaimhoz. Ők persze szintén nem szerettek otthon lenni, szívesebben jöttek hozzánk. A másik családban minden olyan jó volt számunkra. Úgy tűnt, hogy ott nincsenek szabályok, ott kedvesek – ott akartunk otthon lenni, és akkor nagyon fájdalmasnak éreztük, hogy haza kellett indulni. Irreális és eltévedt vágyakozások voltak ezek. De amit Isten kínál, az nem ilyen, az valódi hazatalálás, valódi harmónia, valódi válasz a valódi hiányaidra!

2. Az Evangélium válasz a legbensőbb szükségünkre

A második dolog, ami szembe megy azzal, hogy Pál odaszánásra hívó szava, ez az ige egy kemény és rideg kényszer lenne, az az, hogy az Evangélium a legmélyebb igényeinkre, vágyainkra és hiányainkra reflektál. Amikor okos istentiszteletről beszélünk, látnunk kell azt, hogy az istentisztelet nem egy szertartás. Amikor Isten jelenlétével és valóságával találkozunk, újra és újra azt tapasztalhatjuk meg, hogy Isten a legmélyebb, legvalóságosabb, kimondott és ki nem mondott, felismert és fel nem ismert szükségünket tölti be. Sőt itt tárul fel, itt mutat rá Isten arra, mik is a valós szükségünk. Rámutat az alapvető mozgatórugókra, amik az életünkben működnek.

Az embert alapvetően két dolog mozgatja és irányítja nagyon-nagyon mélyen: a vágyak és a félelmek. A legmélyebb megéléseink ott születnek, a legmélyebbről fakadó döntéseinket annak mentén hozzuk, hogy betöltsük a vágyainkat, és hogy elkerüljük a félelmeinket. Még tovább egyszerűsítve a dolgokat: az ember minden vágya igazából egy irányba mutat, hogy elfogadva, befogadva és szeretve legyen. A félelme is végső soron, ugyanezen a tengelyen mozog: hogy nem lesz elfogadva, befogadva és szeretve, hanem kizárják és elutasítják. Ez az alapja a végső kizáratástól, az életből való kiutasítástól, azaz a haláltól való félelemnek is.

Gondolj bele: ez a két dolog az, amire az Evangélium reflektál!

Amivel az istentiszteleten találkozhatunk, az Evangélium hirdetése soha nem a felszínt kapargatja, nem egy vallásos szentbeszéd, nem egy letudni való kötelesség. Az Evangéliumban rámutat Isten arra, hogy Ő Jézus Krisztust értünk adta, aki meghalt, feltámadt, megváltott bennünket, és ez azt jelenti, hogy Ő úgy szeret, úgy elfogad, és oly mértékben szeretne velünk kapcsolatban lenni, annyira kívánja, hogy az övéi legyünk, mint senki más ezen a földön. Úgy számíthatunk rá, mint senki másra! Ez az elfogadás a legmélyebb vágyainknak a betöltése. Ezt a befogadást keressük mindenhol, mindenkor, mindenben: minden kapcsolatban, sikerben – de ez csak Istennél található meg. Ezt az elfogadást és szeretetet nem találhatjuk meg máshol, csak Nála, itt van az istentiszteleten, itt van az Ő jelenlétében. Szeretett gyermeke vagy az Atyának, hazaértél. Örök szeretettel szeretlek – mondja. Én teremtettelek, én formáltalak. Elfogadlak.

És az Evangélium válaszol a legmélyebb félelmeinkre is, hiszen Jézus Krisztus nem vet el, nem utasít el, és legyőzte a halált. Örök életet ad, mienk a mennyek országa. Fel fogunk támadni.

Ez a két dolog, amire válaszol az Evangélium, és az istentiszteleten ezt a két dolgot élhetjük meg újra és újra, ha közel engedjük magunkhoz. Ha ezt megértettük, ha ez hat ránk, akkor természetesen fakad fel bennünk a vágy, hogy ebben akarunk élni tovább. Nem kell, hogy az istentiszteletnek vége legyen a záróénekekkel és az áldással, hanem ez folytatódjon tovább, hiszen a vágyaink és a félelmeink dolgoznak bennünk a nap huszonnégy órájában, mindig velünk vannak, újra és újra felfakadnak, nem csak ebben a másfél órában. Ezért kell, hogy az istentisztelet ne fejeződjön be, hanem jöjjön velünk tovább a mindennapokba. Ezért van szükségünk arra, hogy hús-vér templomokká legyünk, az életünk istentiszteletté váljon, és Istennek odaszánt életet élhessünk.

Hogyan legyünk hús-vér templom?

Hogyan történhet meg mindez? Az istentisztelet gyakorlása valahol ott kezdődik, hogy az ember azt mondja Istennek: „Uram, szeretném, ha velem lennél, velem tartanál, megőriznél!” Kérjük is mi ezt a megőrzést, de gyakran fals módon, üzleti alapon, elköteleződés nélkül kérjük. Mintha azt mondanánk Istennek: eljöttem hozzád, a te templomodba, az istentiszteletre, ezzel teljesítettem a kötelességemet, most már szövetségesek vagyunk. A szövetség pedig azt jelenti, hogy most egy hétig szeretném élni az eredeti mederben az életemet, csak most már a te oltalmad alatt. Vonj búrát körém, én majd csinálom a kis dolgaimat, te pedig vigyázz arra, hogy ebből ne legyen semmi baj! És ha jól vigyáztál, és nem lett semmi baj, akkor majd eljövök és meglátogatlak jövő héten is. De nincsen hatással az életünkre az, ami az istentiszteleten történik. Az apostol ezzel szemben három dologra hív: odaszánásra, helyes igazodásra és a gondolkodás megújulására.

1. Szánjátok oda magatokat!

„...okos istentiszteletként szánjátok oda magatokat élő, szent, Istennek tetsző áldozatul!”

Nagyon érdekes az apostol szóhasználata ebben. „Szánjátok oda magatokat”, más fordítás szerint: „a testeteket”. Ebben benne van minden. Nem azt szeretné, hogy egy részt adjunk oda, hanem teljes valónkat! Másik érdekesség, hogy Pál *okos* istentiszteletéről beszél. Azt a görög szót használja itt, hogy „*logicos*” – logikus, azaz teljes mértékben kognitív döntés, abszolút fejben eldőlt dolog, az akarat kérdése. Miközben az előbb hosszan arról volt szó, hogy az istentiszteletben az Istennel való találkozás, a hódolat az egy magával ragadó tapasztalat, erős érzelmi oldallal – itt arról van szó, hogy az okos istentisztelet egy meglehetősen tudatos folyamat, és ez így is van rendjén. A hitnek, az Istennel való járásnak megvan ez a kognitív oldala: döntés, elköteleződés; megragadom, ebbe az irányba megyek, így választok, végiggondolom, koncentrálok - ez mind benne van Isten követésében. Az életünk ugyanis nem úgy válik majd okos istentiszteletté, hogy mint egy áramlatra, ráfekszünk az Istennel való találkozás érzelmi sodrására, és majd magától megtörténik minden; Isten majd mindig odasodor magához. Egészen másféle sodrások működnek a világban, és ha tudatosan nem szánjuk oda magunkat, teljes valónkat Isten követésére, akkor mást fogunk dicsőíteni, más valakinek a tiszteletét fogjuk gyakorolni.

Valójában a mindennapokban folyamatosan zajlik valamilyen istentisztelet – ha nem az élő Istent dicsőítő igaz istentisztelet, akkor valami, valaki más előtt hódoló hamis istentisztelet. Mit gondolsz, ha nem az élő Istent imárod, akkor nem imádsz valaki mást? Mit gondolsz, ez ember, aki folyamatosan a vágyai betöltését és a félelmeinek az elkerülését keresi, nem imád mindenféle értékeken, értékrendeken, kultúrákon keresztül bálványokat, idegen isteneket? Mit gondolsz, azzal, ahogyan a döntéseidet hozod, ahogyan élsz, ahogyan fogyasztasz, ahogyan teszel, és ahogyan nem teszel valamit, ahogyan beszélsz, ahogy a kapcsolataidban élsz, és ahogy a munkádat végzed, azzal nem imádsz bálványokat, ha nem az élő Istennek szánod magad oda? De ez így van! Nem vehetjük ki magunkat a kultúránkból.

Mi történik, ha nem szánjuk oda magunkat? Azok a bizonyos mély mozgatórugók, a vágyak és a félelmek elkezdnek dolgozni. És persze nem fognak betöltést nyerni, mert azokat csak az élő isten töltheti be. A bálványok nem töltik be egyiket sem, és ez a betöltetlenség, az ezáltal üszített egyre lejjebb viszi az életünket, romboló hatással lesz ránk és a környezetünkre, a kapcsolatainkra nézve. Ennek az útnak a vége romlás, pusztulás, és halál. Egyedül az őriz meg az idegen istenek, bálványok követésétől, ha újra és újra odaszánjuk magunkat Isten követésére, és azt mondjuk: Uram, szeretnék mindenünkkel Téged imádni és Előtted hódolni. Ha elveszítettük ezt, újra és újra visszatérhetünk Istenhez, megvallhatjuk: Uram, látom, hogy az elmúlt időszakban eltértem Tőled, felismertem és bevallom, hogy döntéseimmel nem úgy éltem, ahogyan Te szeretted volna, és nem szántam oda magamat; ahogyan éltem, amit tettem, az nem volt istentisztelet – de kérlek, hogy bocsáss meg, és szeretnék visszatérni Hozzád! Ezeket végiggondolhatjuk, és ez az odaszánás megtörténhet így újra és újra. Az odaszánás kognitív dolog, döntés, elhatározás kérdése, és ilyen értelemben független attól, hogy kíséri-e érzelmi töltés és tapasztalat, vagy nem.

2. Ne igazodjatok a világhoz!

Azt mondja az apostol másodszer ezután: ne igazodjatok ehhez a világhoz! Ez talán a legnehezebb. Mert akkor mit tegyünk? Vonuljunk kolostorokba? Élünk elzárva? Ne öltözzünk modern ruhákba? Ne használjunk pénzt és technikát? Ne beszéljünk úgy, mint a kortársaink, ne nevéssünk a vicceken? Ne éljünk benne a kultúrában? Rögtön ilyen szélsőséges kérdéseink vannak – és ezzel szinte már kibúvót is találtunk a teljesítése alól. Pedig nagyon fontos az, amiről itt az apostol beszél. Ugyanaz érvényesül, mint az imádattal kapcsolatban: ha nem az élő Istent imádod, akkor mást fogsz imádni, és a természetes sodrás inkább visz a másnak az imádására, mint az Istenére. Így van az igazodással is: valakihez, valakihez feltétlenül igazodni fogsz, és ha nem törekszel tudatosan arra, hogy ez ne a világ legyen, akkor a dolgok természetes folyása szerint az lesz. Még ki sem kell lépnünk a diplomaján, már itt benn, az istentiszteletet követően körülvesz bennünket rengeteg helyzet, ami a világhoz való igazodásra készítet. Az igazodás azt jelenti, hogy bár tudod, mire hív Isten, és alapvetően képes is lenni abba az irányba menni, de nem teszed. Mert vagy kellemetlen, vagy konfliktussal jár, vagy az a nehezebb út, vagy igazából arra vágysz, amit a világ mond, és nem arra, amit Isten.

A Bibliában fellelhető egyensúlyról szeretnék itt beszélni röviden. Amikor ilyen radikális felszólítást olvasol az Igében, vagy bármit, amibe beleakadsz, nem értesz, akkor érdemes feltenni a kérdést: nem találsz-e valamit az Igében, ami ennek a másik oldalát megmutatja? És találsz olyat, pl. Jézus tanításaiban, amikor azt mondja, hogy „*só és világosság*” kell, hogy legyetek; meg hogy „*legyetek kovász*”; a főpapi imában pedig azt mondja az Atyának: „*nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a Gonosztól!*” A kettő egyszerre érvényes. Benne kell élnünk a világban, kapcsolatban kell lennünk a kultúrával, szeretnünk kell az embereket – de nem hozzájuk kell igazodnunk.

Mondok egy-két példát, nem moralizálás céljából, hanem azért, hogy lássuk, hogyan ölt mindez testet. A legtöbb munkahelyen pl. vannak szokások, amelyeket mindig mindenki ugyanúgy tesz időtlen idők óta. Pl. elcsalod a munkaidő egy részét, nem mérsz be időben, hamarabb eljössz, de beírod, mintha ott lettél volna - nagy cégnél dolgozol, senki nem veszi észre, „benyelik”, belefér, nem kell tudni róla, sosem fog kiderülni. Kisebb-nagyobb szabálytalanságok, amelyekről, ha Isten előtt megállnál, azt mondanád: Uram, Te mindent látsz, én nem csinálom ezt. Mert Isten azt mondja: ne igazodj!

Egy közösségben kibeszélnék valakit a háta mögött. Pletykálnak róla, jól lehúzzák, kinevetik, ironizálnak rajta. S lehet, hogy ezt látva te nem szólsz semmit. Jó esetben nem teszel rá te is egy lapáttal – mert különben meg vicces a dolog, ahogy szó szót követ, és ebben neked is vannak ötleteid. De ha az, akit érint a gúny, nincs ott; ha a szemében nem tennéd – ne menj ebbe bele! Állj meg, ne igazodj ehhez! Sőt, ha lehetséges, tegyél ellene, emelj szót, állítsd meg a többieket is!

Egy ismerősöd megosztja veled, hogy a munkahelyén, vagy bárhol kellemesen alakul a kapcsolata egy más nemű kollégájával. Amúgy házas az illető, de hát ez egy ártatlan dolog. Éppen csak egy kis flört van, de egyébként csak beszélgetünk, megosztunk egymással dolgokat. Őszintén szólva egyre több dolgot megosztunk egymással, még őszintébben szólva olyat is megosztunk, amit a házastársunkkal már régóta nem. Mert vele könnyebb, ő érzékenyebb, megértőbb, vele lelki társak vagyunk. De hát ez csak beszélgetés – és persze tartjuk a kapcsolatot éjjel-nappal, messenger-ezünk. De egyébként nincs köztünk semmi. Ez nem baj, ez nem veszélyes. – Ne érts egyet, ne hidd el, hogy ez nem veszélyes, és ez semmi! Ne igazodj a világhoz! Már csak azért se, mert ha most órá nézve elhiszed, legközelebb, ha hozzád jön közel ez a helyzet, magadra nézve is el fogod hinni!

Mindenki hajt a sikerért. Mindenki azt gondolja, hogy majd az alapján méretik meg, hogy milyen pozíciót ért el. Hajt a hatalomért, hajt a pénzért, „*hogy mindent megadjak a gyerekeimnek*”. Attól lesz boldog a gyerekem, ha mindig a legújabbat kapja meg, mindenből? Mindig meg kell szerezni a legújabb, legmodernebb, legdivatosabb márkát mindenből? Meg kell szerezni a nyolcadik diplomát is? És sorolhatnám, sorolhatnám még sokáig. Valószínűleg a te élethelyzetedben te pontosan tudod, hogy mit jelent igazodni a világhoz. Ha nem, akkor kérd Istent, hogy mutassa meg! Helyetted ezt a felismerést és az abból fakadó lépéseket senki más nem tudja megtenni. De neked sem saját erőből kell, hanem abból a forrásból, az Evangéliumból, amiben Isten ott van melletted.

3. Változatok meg az értelmek megújulása által!

Harmadik dolog, amit az apostol kér: „változatok meg a ti értelmek megújulása által!” Fontos része az Evangéliumnak, hogy szükségünk van az értelmünk megváltozására, megújulására. Van, akinek nagyon nehéz ezt beismerni. A nagyon logikus, folyamatokat jól átlátó, jól logisztikázó, előrelátó, előre tervező, megfontolt, mindig jó döntéseket hozó, tudatosan élő embereknek talán a legfájdalmasabb erről hallani, de rájuk is igaz: meg kell változni a gondolkodásunknak. Nem csak az egyes döntéshelyzetekben fontos, hogy ne igazodjunk a világhoz; hanem a gondolkodási folyamatokban, a következtetésekben, a leegyszerűsítésekben, az általánosításokban, a struktúra-alkotásainkban, és minden ilyen gondolkodási funkcióban fontos, hogy Isten formáljon és változtasson bennünket. A gyerekeknek is, amikor új iskolatípusba kerülnek, új tanulási módszereket kell elsajátítaniuk, mert ami általános iskolában jó volt, középiskolában nem vezet célra, ami pedig a középiskolában eredményes volt, az egyetemen már nem alkalmazható. Hasonlóképpen nekünk Istentől kell tanulni azt, hogy az Ő világában hogyan kell gondolkodnunk. Hogy mit tartsunk igaznak és hamisnak. Mire adjunk és mire ne, hogy kinek e véleményére adjunk és kiére ne, hogy mely szempontot fontoljunk meg és mit ne. Fiataloknak és időseknek egyaránt folyamatosan szükségünk van arra, hogy a gondolkodásunkban fejlődjünk. Felül tudjuk bírálni korábbi döntéseinket. Szükségünk van arra, hogy Isten formálja a gondolatainkat, a módot, ahogyan a gondolatainkat rendezzük, ahogyan bánunk velük, ahogyan gondolkodunk, ami motivál bennünket, és amilyen döntések, cselekedetek, amilyen jellem és amilyen élet ezek által bennünk, amilyen légkör körülöttünk formálódik. Mindennek pedig a forrása az, hogy Isten óriási távlatokat nyitott nekünk az Evangélium által.

Befejezésül: hogyan lehet ma reformáció?

Hogyan történhet ma több annál, mint hogy a reformáció ünnepe kapcsán emlékezünk a régi szép időkre? Úgy, hogy minél több keresztény, kezdve veled és velem, elkezd istentiszteletként létezni ebben a világban. Olyan korban élünk, ahol a templomok nyitottak, viszonylag kevés az a hely, ahol kinéznek valakit a templomból szegénysége, különcsége, esetlensége vagy sérült volta miatt. De a szegény, különc, esetlen sérült emberek – és velük együtt a sikeres, gazdag és egészséges emberek többsége ma nehezen lépi át a templom küszöbét. Sok oka van ennek, kulturálisan is nehéz ez. De Istennek van egy jó terve: ha nem jönnek be az emberek a templomba, akkor a templom menjen ki a világba! És ez rajtad és rajtam keresztül fog történni: a hús-vér templomokon keresztül, ha odaszánjuk magunkat. Ez nem azt jelenti, hogy holnaptól tele lesz Budapest szuper misszionáriusokkal, akik ma Gazdagréten voltak istentiszteleten – de jelentse azt, hogy holnap olyan emberekként fogunk felkelni és az útjainkra indulni, hogy előtte elmondunk egy imádságot: „Uram, szeretném ma is oda-szánni magam, és add, hogy az életem istentisztelet legyen! Hogy ne felejtsek el hódolni Neked, és látni Téged hatalmasnak! Taníts meg nem igazodni a világhoz, és segíts változni mindabban, amiben csak kell!”

„Szánjátok oda a ti testeteket Istennek kedves áldozatul!” Ez bizony lemondással és engedelmességgel jár, és ezt nem könnyű megtenni. De hiszem, hogy ezt Isten elvégzi bennünk. Ha ez megtörténik egyénileg és közösségi szinten, átjárja a közösségeinket, egyházunkat, társadalmunkat; ha ezek a nagyobb rendszerek is a győztes Krisztust mutatják fel, és istentiszteletté válnak a világban, akkor lesz reformáció, megújulás és ébredés. Mindehhez pedig az erőt a győztes Krisztustól meríthetjük, aki mellett mi is győztesek vagyunk. Aki a legmélyebb vágyainkra és félelmeinkre is válaszol az Evangélium által. Az istentiszteleti közösség pedig, ahol hétről hétre összegyűlhetünk, az a hely lehet, ahol mindig kapcsolódunk Hozzá. Istentiszteletből indulunk, istentiszteletbe érkezünk, és a kettő között is azt éljük, ami itt történik. Tesszük ezt annak a reménységében, hogy a Mennyben vég nélküli istentisztelet vár ránk. Megérkezünk, otthon leszünk, a félelmeink eltöröltetnek, a hiányaink pedig olyan mélyen töltődnek be, amiről itt álmodni sem merünk.

Ebben a reménységben éljünk, és szánjuk oda magunkat Istennek!

Gyertek, ezért imádkozzunk most!

Magasztalunk Téged, és hódolunk előtted, Urunk, Mindenható Istenünk, Mennyei Atyánk! Köszönjük Neked azt, hogy mindent megadtál számunkra az Evangéliumban, amire szükségünk van. Segíts ezt elfogadni, segíts odaszánni magunkat, Urunk, és kérünk, hogy végezd el bennünk, hogy megtörténjen ez! Segíts nem igazodni, változni, amiben kell! És segíts, hogy tudjuk ezt abból a forrásból tenni, hogy nekünk is kinyílnak a perspektívák, hogy megértjük és meglátjuk, hogy te ki vagy valójában! Köszönjük, Urunk, hogy itt vagy velünk, és vezess bennünket tovább az istentiszteleten, amikor Téged dicsérünk az énekekben, amikor Feléd fordulunk az imádságban! Jézus nevében kérünk, hogy hallgass meg!

Amen

(Thoma László)